

Asia: VN/23855/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi tupakkaverosta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Valtiovarainministeriölle

Viite: VN/23855/2023

LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE LAIKSI TUPAKKAVEROSTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA

R-kioski Oy oli saanut tiedon lausuntopyynnöstä ja lausuu asiassa seuraavaa:

Nikotiinipusseista hallitusohjelmassa

Pääministeri Orpon hallitusohjelmassa todetaan seuraavasti:

Nikotiinipussit otetaan tupakkalain soveltamisalan piiriin ja niiden myynti sallitaan

noudattaen niille asetettuja sääntöjä, joilla pyritään ehkäisemään nuorisokäyttöä, harmaatuontia ja laitonta kauppaa sekä torjumaan järjestäytyntä rikollisuutta. Vähittäismyynti säädetään luvanvaraiseksi, tuotteille säädetään naapurimaissa käytössä olevat nikotiinirajat ja tuotteissa sallitaan vain aikuisille tarkoitetut maut.

Nikotiinipussit ja muut nikotiinia sisältävät tupakkalain alaiset tuotteet, joilla ei ole valmisteveroa, otetaan tupakkaverotuksen piiriin nikotiinia sisältävien sähkösavukeneiteiden veroa vastaavalla tavalla soveltuvin osin. Verotaso mitoitetaan siten, ettei se merkittävästi ohjaa kulutusta pois verollisesta myynnistä ja että se ohjaa vähentämään tupakoinnista aiheutuvia haittoja.

R-kioski Oy katsoo, että hallituksen esitysluonnos ei toteuta hallitusohjelman kirjausta. Tarvitaan selkeästi maltillisempi veroratkaisu, jotta saadaan ohjattua kulutus pois verottomasta myynnistä sekä ohjataan voimakkaammin kulutusta pois tupakoinnista. Nyt verotaso on asetettu niin korkealle suhteessa naapurimaihin, että hallitusohjelman kirjauksen toteuttaminen on mielestämme haastavaa.

Ehdotettu verotaso ei tule hillitsemään nuorisokäyttöä, koska Suomessa myytävien tuotteiden hinnat tulevat nousemaan selkeästi yli naapurimaiden, joten harmaa tuonti ja laitton kauppa tulee lisääntymään, joka on ongelma ikärajavallvonnalle sekä tuoteturvallisuudelle. On huomioitava, että Suomessa laillisesti myydyistä tuotteista tilitetään valtiolle valmisteveron lisäksi arvonlisäveroa (24%).

Verotuksella tulisi hallitusohjelmakirjauksen perusteella myös ohjata vähentämään tupakoinnista aiheutuvia haittoja. Tupakkaa sisältämättömät nikotiinituotteet voivat tukea osaltaan kulutuksen siirtymistä pois perinteisistä savukkeista vähemmän haitallisiin tuotteisiin, mikä tulisi huomioida päätettäessä verotuksen tasosta. Esimerkiksi Ruotsissa tupakkaverostrategia perustuu suhteelliseen verotukseen, joka määräytyy tuotteen riskin mukaisesti. Vuonna 2023 Ruotsissa nikotiinipussien verotaso on noin 8 prosenttia savukkeiden verotason verrattuna.

Jotta Suomi onnistuu suuntaamaan nikotiinipussien kulutusta kotimaassa verotettavaan myyntiin, onkin kannattavaa asettaa verotaso linjassa muiden naapurimaiden kanssa. Tämä tarkoittaa matalampaa verotaso verrattuna savukkeisiin ja näin on tehty Suomessa myös sähkösavukeneiteiden verotuksessa.

On epä johdonmukaista olla korottamatta savukkeisiin kohdistuvaa verotusta ja samalla verottaa nikotiinipusseja todella voimakkaasti suhteessa naapurimaihin, jolla kurotaan kiinni perinteisten savukkeiden ja nikotiinipussien hintaeroa. Näin tekemällä ylläpidämme haitallisempien savukkeiden volyymin ja sysäämme nikotiinipussien oston pois Suomen verotuksen alta.

Valmisteverosta

Esitetty malli valmisteverosta on sekava, raskas ja vääristää kilpailua. Painoon perustuva maltillisempi valmistevero mahdollistaisi selkeästi suuremman verokertymän, kun Suomi pystyisi kilpailemaan reilummin naapurimaiden maltillisemmän verotuksen kanssa. On syytä myös mainita, että ehdotamme vapaasti hinnoiteltavaa kategoriaa savukkeita vähemmän haitallisten tapaan (nikotiinikorvaustuotteet ja nikotiininesteet), jolla vähittäiskauppa voi vapaammin reagoida hinnoittelun avulla harmaaseen talouteen sekä laittomaan maahantuontiin.

Nykyisessä markkinatilanteessa kuluttajat ovat todella hinta herkkiä ja verottamalla nikotiinipussien tuoteryhmän yli naapurimaiden tason tulemme menettämään merkittävästi verotuloja. Saatavuuden parantuminen Suomessa tulee auttamaan verotuksessa, mutta iso osa koko Suomen markkinakoosta tulee valumaan harmaaseen talouteen, laittomaan maahantuontiin sekä järjestäytyneelle rikollisuudelle. Näin myös tuoteturvallisuus tai ikäraja- ja valvonta ei ole meidän hallinnassamme ja se on riski meille kaikille.

Lopuksi

R-kioski Oy katsoo, että hallituksen esitysluonnoksessa esitetty veromalli nikotiinipusseille ei toteuta hallitusohjelman kirjausta, on omiaan ohjaamaan kulutusta matkustajatuontiin ja harmaaseen kauppaan sekä on hallinnollisesti raskas ja epäselvä.

Markkinan vasta kehittyessä maltillinen sähkösavukeneusteiden kaltainen tuotteen painoon perustuva malli sen sijaan toisi verotuloja Suomeen. Verotuksella olisi myös mahdollista ohjata kulutustottumuksia pois tupakasta ja nuuskasta vähemmän haitallisiin tuotteisiin.

Toimimalla maltillisesti nikotiinipussien verotuksen kanssa Suomella on mahdollisuus siirtää verotuotot samaan maahan, jossa kulutus tapahtuu sekä ottaa konkreettinen askel kohti savutonta tulevaisuutta.

Mikäli hallituksen esitysluonnoksessa esitetty verorakenne kuitenkin toteutuu, toimijat tarvitsevat riittävän siirtymäajan toteuttaa muutokset. Muutos tarkoittaa tuotteiden päälle hinnoittelua, mikä ei nykyisen lainsäädännön perusteella toteudu.

Kunnioitavasti

R-kioski Oy

Teemu Rissanen

Toimitusjohtaja

Harri Saalasti

Valikoimajohtaja

Vatanen Lauri
R-kioski Oy